

Ve světě moderních technologií dochází k výraznému trendu – ke konvergenci informačních a telekomunikačních technologií. Naše státní správa se ale ubírá spíše opačným směrem. Koncepti rozvoje připravila pro každou oblast samostatně (v dokumentech Národní telekomunikační politika a Státní informační politika), a navíc způsobem, který o nějaké konvergenci nemá ani potuchy.

Konvergence, nebo naopak divergence?

Splývání informačních a telekomunikačních technologií je skutečně velmi výrazným trendem, který se stále markantněji prosazuje jak v samotné oblasti technologií, tak i v oblastech navazujících – například v povaze služeb, které jsou nabízeny uživatelům, a v charakteru subjektů, které tyto služby nabízejí. Ustálilo se dokonce i označení pro takto “splynulé” technologie – ICT (Information and Communication Technologies).

Pokud jde o čistě technologickou oblast, zde je asi nejmarkantnějším projevem konvergence splývání dosud oddělených sítí pro přenos hlasu (tedy sítí telefonních) a sítí pro přenos dat (například internetu). Výsledkem bude jediná síť, umožňující oba druhy přenosů současně. Dále jde o konvergenci služeb (například celá oblast počítačem podporované a řízené telefonie) a v neposlední řadě i o splývání tradičních telekomunikačních operátorů se subjekty, které poskytují datové a on-line služby.

Celá oblast informačních a komunikačních technologií (ICT), vznikající postupným splýváním obou dříve oddělených světů, přitom nemůže existovat zcela nezávisle na státu a jeho institucích a pravidlech (záconech). Nejde samozřejmě o to, aby celá konvergence byla státem řízena. Role státu a jeho aparátu by měla být analogická roli rozhodčího – stanovit pravidla hry, připravit hřiště, a pak na něm nechat “hrát” jednotlivé privátní subjekty (a pouze kontrolovat dodržování stanovených pravidel hry, podobně jako skutečný rozhodčí).

K úspěšnému naplnění takovéto role potřebuje stát určitou základní koncepci – musí si nejprve ujasnit, čeho a jak chce dosáhnout (což lze přirovnat k ujasnění cílů hry), jak rychle, jakými prostředky a způsoby atd. Konkrétní podobou by měla být koncepce, kterou stát vypracuje a v optimálním případě nechá projít veřejnou oponenturou, aby se k ní mohla vyjádřit celá odborná veřejnost. Samozřejmostí by mělo být také to, že koncepce státu bude brát v úvahu reálnou situaci v oblasti technologií a trendy, které zde působí, tedy včetně trendu ke konvergenci informačních a telekomunikačních technologií. Ideální by asi byla jediná, “již zkonvergovaná” koncepce, která by k oběma původně samostatným oblastem přistupovala už s vědomím a uvážením procesu jejich splývání.

V ČR v nedávné době také vznikla koncepce státu v oblasti informačních a telekomunikačních technologií – ale bohužel, jak už jsme se zmínili, odděleně, ve formě dvou samostatných dokumentů. Jedním z nich je “Národní telekomunikační politika”, ten vypracovalo Peltrámovo Ministerstvo dopravy a spojů ČR, a druhý dokument s názvem “Státní informační politika” připravila Rada vlády pro státní informační politiku (resp. kolektiv autorů pod vedením dr. Kofránka). Forma dvou samostatných

dokumentů by nemusela být zas tak na závalu, pokud by se jednalo o dvě specificky formulované verze jedné a téže koncepce, nebo alespoň o dvě koncepce, které jsou ale velmi těsně provázány mezi sebou a úzce koordinovány. Velmi se ale obávám, že u nás tomu tak není – že jde o dvě naprosto samostatné koncepce, z nichž každá si “hraje na svém vlastním písečku” a jejichž obsah jako by s existencí druhé oblasti snad ani nepočítal.

Soudím tak podle toho, že dokument Státní informační politika (alespoň podle mého názoru) nejen že nepočítá se splýváním obou oblastí, ale dokonce ani nereflektuje to, jaký podstatný vliv mají obě oblasti na sebe navzájem. Jde zejména o to, že vysoké telekomunikační tarify na jedné straně generují zajímavé výnosy, ale na druhé straně silně dusí rozvoj informačních technologií, čímž způsobují nejen citelné zaostávání celého informačního sektoru, ale také brání vytváření jiných hodnot, které by nejspíše bohatě převýšily výnosy z poskytování telekomunikačních služeb.

Stát se ve zmiňovaném dokumentu vůbec nevyslovuje k tomu, že by chtěl nějak podpořit rozvoj on-line služeb pro své občany ovlivňováním jejich ceny – zejména tím, že by v době existence monopolu, kdy právě on určuje tarify dosud neliberalizovaných telekomunikačních služeb, chtěl hledat jejich optimální cenovou hladinu. Ovšem optimální nikoli z hlediska maximalizace výnosů za telekomunikační služby (což nutně vede ke stagnaci informačních služeb), ale optimální z hlediska součtu přínosů, které mu vzniknou v obou oblastech (a také v dalších oblastech, jako je třeba zaměstnanost, rozvoj podnikání, vzdělanost národa atd.), a to třeba i za cenu určité ztrátovosti telekomunikačních služeb. K něčemu takovému by ale byl nutný komplexní pohled lidí, kteří za stát zmíněné koncepce připravují a rozhodují o nich. Tedy určitá konvergence v myšlení, respektujícím fakt, že se jednotlivé oblasti chovají jako spojené nádoby a že když se někde něco přitáhne, něco jiného bude zkomírat, či dokonce odumře.

Jiří Peterka